

قلمنامه

(مصریه "کنگره جهانی آذربایجانیا"، ۲۹ ژوئن ۱۹۹۷-لس انجلس)

ما شرکت کنندگان در اولین اجلاس کنگره جهانی آذربایجانیا اعلام می داریم که:

- ۱- هدف اصلی از تشکیل این کنگره رشد و ارتقاء فرهنگ و زبان ترکی (آذربایجانی) به عنوان اجزاء انکارناپذیر هویت قومی است.
- ۲- دفاع از یگانگی ملت و تمامیت ارضی ایران، همچنانکه در اساسنامه کنگره تصریح شده است، در رأس این تشکیلات قرار دارد. آذربایجان ایران بخشی جداناپذیر از ایران است. هرگونه خواست و اقدام حداسی طمیانه را عمیقاً محکوم میکنیم.
- ۳- ما تبلیغات مسعوم، تهمت های ناجرماندانه و تحریک آمیز روزهای اخیر در لس انجلس از طرف عناصر نظام ناسیونالیست و مطمئناً شرونیست، و چند فرصت طلب آذربایجانی که از موضع خصومتبای شخصی و رقابت علیه تشکیل این کنگره به ایجاد جو بدبینی و تفرقه بین مردم دامن زدند را محکوم می کنیم. ما معتقدیم که هرگونه گردهمایی، و ابراز آزادی بیان و اندیشه، سازماندهی و تشکل در زمینه دفاع از هویت ملی (ایرانی) و هویت قومی (آذربایجانی) بخشی از حقوق مدنی و سیاسی افراد و گروهها بوده و دموکراسی بدون آن شکل نمی گیرد. مخالفت با این خواسته های برحق عملاً خدمت و حمایت از قربتیبای انحصارگر، فرهنگ و سیاست دیکتاتوری است که ملت ایران مدتها از آن رنج برده است.
- ۴- ما دست همکاری به سوی کلیه افراد و گروهها اعم از آذربایجانی، فارس و سایر اقوام و اقلیت های قومی در ایران دراز کرده حمایت آنها را صمیمانه طانییم.

در این شماره

تورالی به جوغاب ۲ ص	نقد کتاب (۳) ۳ ص	۹ ص
کنفرانس سراسری ۳ ص	پارس شوونیزی ۱۰ ص	
رویدادهای تاریخی ۱۱ ص		

سخنی با روشنفکران و آزاد خواهان ملت ترکمن!

هر ملتی نقش خود را در روند رویدادهای سیاسی و اجتماعی کشور خویش، بویژه در کشورهای کثیرالمله ای همچون ایران، از طریق تشکل روشنفکران و آزادخواهان خود، در یک جمعیت و یا حزب سیاسی ملی خویش ایفا میکند. میزان تاثیر گذاری ملتبا در این روند سیاسی نیز بستگی مستقیم به کیفیت انعکاس خواست های آنها از طرف تشکلهای سیاسی خود و به میزان بایبندی رهبران سیاسی آنها به منافع ملت خود دارد.

هر ملتی سرفروست خود را از طریق تشکلهای سیاسی خود تعیین میکند. این تشکلهای سیاسی نیز به نوبه خود سطح رشد شعور اجتماعی و آگاهی سیاسی ملت خویش را انعکاس مینهند. بنا براین، بدون وجود تشکلهای سیاسی، هر ملتی نه تنها از تعیین سرنوشت مستقلانه خود محروم میشود، بلکه توده ای بی شکل و جمع ساده ای از افراد منفرد میباشد که براحتی هر دولتی و یا هر تشکل سیاسی بیگانه ای میتواند منافع ملی آنها را به بازی گرفته و نیروی این توده انبوه بی شکل و بدون آگاهی سیاسی را در جهت خلاف منافع خود وی بکار بگیرند. در این رابطه، تجربه بسیاری از ملتبهای تحت ستم ایران در قبل ودر بعد از انقلاب، بویژه تجربه ملت ترکمن، سواد امر فوق میباشد.

با توجه به مسئله فوق، هدف ما از انتشار نشریه "گنگش"، دست یابی به تشکلی منطقی و رزمنده از روشنفکران و مبارزان ملت ترکمن برای کمک به رهایی این ملت از ستم ملی در ایران میباشد. این تشکل سیاسی نیز بدون برپایی کنفرانس سراسری از روشنفکران ترکمن شکل نخواهد گرفت و بدون تصویب اهداف سیاسی و برنامه ای آن از طرف اکثریت شرکت کنندگان در این کنفرانس، این اهداف نیز مشروعیتی نخواهند داشت.

ما جهت برگزاری هدفمند و با برنامه کنفرانس سراسری، جدا از درج مقالات دوستان در مورد تاریخ، ادبیات و موضع گیری های موردی در مسایل سیاسی روز در نشریه "گنگش"، احتیاج به پیشبرد بحثهای مشخص و محوری در نشریه و انعکاس نظرات موافق و مخالف تمامی روشنفکران ترکمن در مورد اساسی ترین مسائل مربوط به جنبش ملت ترکمن، بدون در نظر داشت مواضع سیاسی و فکری آنها را داریم.

بقیه در ص ۷

پیش بسوی برگزاری کنفرانس سراسری مبارزین ترکمن!

توراتلی ساتگا نام بولدی؟!

آغاچ دیدیک، بیزس چیدنکمی؟
 حدر دیدیک، حرس چیدنکمی؟
 تورکمن دیدیک، بارس چیدنکمی؟
 توراتلی ساتگا نام بولدی؟
 سیرالا اویغونمه

شرونیستار التریندن گلتن باسگنلیکلنری قایغیرمادیلار. بیزنگ نشریه میزده عاراب- بارس الیب- بی دنن پیدالایمانیزنگ سبابی هم شوندا یاتیر. نصیب بولسا بر پرورس هم گنجیب، دررا- بارا اوقچیلارمیز لکین حاض بیلن اوزرنشیب کیدرلنر و بیزنگ میلی مدنیتمیز اوزونه ماحصومس لکین الیب- بی بیلن اویغونلاشیب کیدنر. بیز بارس میلی بولان دوشمان بولایمیز یا-دا اونگا یاللاقلاساق اوچین سیر ایش ادمنیزوق. بیزنگ اولار بیلن هیچ حیل اورتاق آلامیز بونرب بیلنمز، سباب بر گونکی میللتیمیزنگ باشینا گلتن بار-شلا- بشتنر اولارینگ نامازدلارچا آلیب بارین باتلاریندان ارغرر آلیب کشتیار. بیزنگ ارکینک بونومیز دنگه اوزر باندیر کویومیزنگ دایانجی بیلن. حاصیل بولار. مونگا ایفانمایانلار هتیزم یارسالرینگ قران درزاغیندن چیتیب بیلنشد کینیلر دیر.

توراتلی اوزر مقالاسی نینگ بیر یئرینده شینه یازیار:
 ساسور ادبلی باراسیندا یازیپ، بر بارادا بیزده- شینه ادمنیلدیگی باراسیندا حان یاندیریب اوزیت- نصیحات بولیار. مننگ اوزوم-ا بر تفتنکر نشریاتینگ بیر یازاری حاکمونه هیچ حاجان سانسورا بول بیدریموز. اکر شینه بولیان بولسا توراتلی نینگ سامران سوزلری نشریه میزده چاپ ادمنیزدی. بر بارادا کوب یازیپ، نشریاتینگ سانیجا صاحبیلاری بولار بولماز سوزلر بیلن دولدورماق ایسالموق.
 توراتلی اوزر مقالاسیندا! کوینتج منینگ باریان تاریخی مقالالاریمدان یانگینلار تاهاغا سیدانتیب، ایراندا ۱۹۱۰-نجی ییللریندا رسولزاده، کامیختن ریشه کینلرینگ حرکتلری اساسیندا اساسلانتان و اونگا انجه تورکمن نیشته کینلرینگ قوشلان سومیال دمکراتیک حرکتلی دویوندن انکار ادیار. بر بارادا درنی کورکنزمه/ناکتلار بار، بیز اولاری اوزر یئرینده نشریه ده چاپ اندریمس. شینه هد توراتلی بیزی بارس دینلی درنی بینه یان آدام دیب عیبیلدیر. درغورسینی دیسنه، من بر دنده دولت اویورسیته تی بیتیپ، انجه عسی مقالایا یازدیم، بر بارادا حدل نیشیب، بوقرومایین، بکی-ده من بر دلی سیزنگ اونگا اوزر انه دینلگیز کیمین ماحر بیلن قارایشینگیز یالی باها بترمه سانیج اوچین بیلنه یازباندیرین.

توراتلی اوزر مقالاسیندا عاراب حالتی نینگ کورسختک حانی شیخ خزعی رنکسیون کویچتوره باغی بیر آدام ادیب کورکنزبار. بر آدام ر یا-دا اساسان بیزنگ حان جویند یالی میلی سردارلارمیز حاقیندا دنگه بارس یا-دا روس شونیستلاری باسماچی، قاتمان حاکمونه باها بتریارلر. بر بانساقا هم سیزنگ قارایشینگیزینک اولار بیلن دنگ کینیلدیگی گنگ قاندیریجی بیز زات دال. دوغورسینی آیتساق، شیخ خزعل ایینه یازاغ آلیب یارسالری اوزر توپراقلرینا سالمادی، ظالیم ارمشانینگ قوشنلاری انجه گزک. ایزینا سربیک بودی، پارسالرینگ اول یتره ایه نیک قییب، زور بیلن سالغیت بیغناماگی نینگ اونگونی آلدی و... ابلدی بر آدام سیزنگ بیکرینگیزه کوزرا 'مرمغ' بولیان بولسا، عاراب حالتی نینگ- میلی سردارلاری، سن اونگا بیلنه قاراینگ بیلن دینگه اوزونگی مسغاره ادمکنن باشغا زات قازایپ بیلنرسینگ.

آسیرات کورگنلی

نشریه سیزنگ کچن سنانلریندا اوزونسی ییتوریب، مانگورتالسان توراتلی دین بیزی نینگ مقالاسی!! چاپ ادیندی. اورتک بازارلاری بارس دینلنده دی، من اونگا بترجنگ جوغایمی اوزر میلی دینیمیزده یازدیم. سباب بیزنگ داشیمیزی قوشاب آلان بارس شونیستلاری بولار سالی یاغاندن اوزلرینه بایداق ادنیپ، موندانام بترر آغزالایق اوردنی تراتلریمغ سیناشحاقدیلاری ایجرمیزدیر.

توراتلی اوزر مقالاسی نینگ بیر یئرینده شینه یازیار:

۱- سیزنگ دمکراتیک پرسینیشریه ترس کینلن حرکتلری نینگزینک بیزس. تورکمنستانینگ بزه زندنی طارایندان تصدیق ادیلن الیب- بی بار-شلا- بولیار... باشغاچاق آیتساق، لکین حاض بیلن یازماق توراتلی نینگ یئرینده کوزرا بیر آنتی دمکراتیک حرکت بولیار. اول بیز آز سونک نامه اوچر لکین الیب- بی یه قارتیدینی آجیدان آجیب دینه کینلر: ... استقلال مانه در سیز با هر آنچه متعلق به ملت فارس، بلکه از اتحاد دمکراتیک و برابره با این ملت و کمک متقابل به رهائی یکدیگر از دولتهای برتانیتر و شونیست حاکم بر کل ملتای ایران میگذرد و زبان فارسی بر این راستا، بولون زبان مشترک و نی براری تماس منتهای تحت ستم بر ایران، این اشتراک سازده را قویتر و در فید منصرف یکدیگر همه را یاری رساند.

آی ساعد بول، بیزنجیگی درکونگ دامی. اوند، تورکمنلرینگ منلی دلی بارس بولیان بولسا، منلی حاق- حقوق دیب کورنشمک ناما کورک؟ توراتلی، سن قایرات ات-ده بیزنگ میلی کیملیگیزی هم بیزه تاندیب بول. شیدسنگ اولوقان حیدمات ادکینک بولار.

دوغورسینی آیتساق شرونیستلرینگ قانحرر حنادی استالین ۱۹۳۸- نی ییک تورکمنستاندا گنچرین تورریستیک جنابلاریندان سونگ باریپ ۱۹۳۶-نجی ییندا باکو قورتاییندا اهنی تورکی میللتلرینگ یازجیلاری نینگ بیز آغزیدان قایل ادیب، اوزر یورتلرینده بیزکوشی ادیب باشلان لکین الیب- بی میزی زور بیلن آلیپ، یترینه روس (کرمل) حاطینی اوقرتدی. بیزکوشی تورکمن یاشونی لاری نینگ باریسی دینن یالی تورکمنستاندا بر حاض بیلن سردالی بولدولار. لکین الیب- بی یه گنجنگ، روس کورنیانستلاری نینگ آقالیغی نینگ ارستونه آتاساق چکنمکینگ بیز نشناسی حاکمونه اهنی تورکی جمهریتلرده شادینلیق بیلن قارشسی آتدی. 'نیک دینگه روسلارا باقا بولان اورسولنی لار آغلادیلار. مونگا توراتلی شینه آغلایار: ... من به این دوستان پیشنهاد میکنم که مطالب خود را به مادامیکه به یک القای مدرن لایینی دست نیافته ایم، با القای سوزیک-بخران روسی- گ) که با آن بیش از نیمی از ملت ما آشنایی دارند بویسن... بیزنگ قایل ایدن لکین الیب- بی میزده سنس اورتیقلاشریک بولسا بیز دوغان (طیعی) بیز زات. اونسونک اهنی تورکی میللتلرینگ اورتاق بیز کرافیکاسی نینگ بولسانیدینی حاقینا

کنفرانس سراسری، واقعیتها، گریزگاهها

وقایع چند سال گذشته و اخیر در جهان که نقطه آماج آن متوجه طرد اندیشه های کهنه و دکماتیستی و برافراشتن پرچم دمکراسی در ابعاد وسیع و همه جانبه خود در همه عرصه ها بوده و می باشد، ضمن متزلزل نمودن بنیان دیدگاههای سابق، در تقویت و عنصر دمکراتیسم و واقع بینی نقش غیرقابل انکاری را ایفا نمود. این تفکر را که حقیقت در انحصار هیچکس نیست و میبایست نسبت به پدیده های جهان واقع بین بود، همگان آگاهانه پذیرفتند، ولی بقایای تفکرات گذشته هنوز مانع از آن بود تا اولاً ارائه برنامه ها و پلتفرمیهای سیاسی عاری از عنصر ذهنی گرایی باشد. و ثانیاً مکانیزیمی پیشبرده شود تا روند همگرایی نیروهای ترکمن را هموارتر نماید.

بر بستر مجموعه تحولات رو به اعتلاء در عرصه دیدگاههای تئوریک-سیاسی بود که مبحث وحدت نیروهای ترکمن عمدهای یافته و گرایش به خامنه دادن این پراکندگیها تقویت گردید. ولی با وجود همه این آرزوهای نیک، متأسفانه مکانیزیمها و راه حلهای مطرح در این رابطه در مضمون ارائه خود، عنصر تفکرات گذشته را حامل بوده و در اینراه هریک به سیاق خویش و صرفاً از زاویه به کرسی نشاندن اعتقادات و شرط و شروط های خود با آن برخورد مینمود طبیعی بود که پیشبرد چنین شیوه های برخورد نه تنها مانع از وحدت و نزدیکی نیروهای ترکمن بود، بلکه میزان انفعال و یأس و سرخوردگی را در میان آنان افزایش میداد. این تفکر که در شرایط ناسامان و نشفته امروز می توان ستری سالم برای انعکاس نظرات مختلف و تبادل اندیشه ها حول مسائل اساسی جنبش ملت ترکمن فراهم آورد، از آهنگ حرکت کندی برخوردار بوده و هنوز جای واقعی خود را در اذهان و لابلای نشریات منتشره نیافته است.

روند رسوخ و تکوین دمکراتیسم در چارچوب نظرات نیروهای ترکمن سیر بسیار بطشی داشت و دنباله مجموعه تجارب جهان معاصر دیگر همگان به این اصل خدشه ناپذیر و اصولی توافق داشتند که مجموعه مسائل مطروحه مابین نیروهای ترکمن مجموعاً دارای هسته مشترکی است و توافق عمومی پیرامون بنیانی ترین مسائل جنبش ملت ترکمن وجود داشته و پاسخ شایسته به مجموعه مسائل ملت ترکمن از عبده این یا آن جریان به تنهایی خارج است.

با استناد به تجارب دیروز و امروز باید اشاره نمود که پیشبرد مجموعه بحثها صرفاً از کانال نشریه و امید به آنکه این یگانه آهرم تأمین وحدت نیروها خواهد بود، بمعنای آزمون دگربار تجارب ناکام گذشته است و راه دستیابی به امر وحدت را در حالتی از بیاحتیاطی و مبهم فرو خواهد برد. بگمان من پیشبرد و دامن زدن به این مسئله از کانال نشریه، از جمله مکانیزیمهایی است که میبایست در راستای تأمین هدف عالی وحدت نیروهای ترکمن بهره جست. در واقع ضمن کاربست دیگر مندها و اسانیب در این راستا، نقطه آماج تمامی این تلاشها اگر با هدف فراهم ساختن آن ستری نباشد که همه نیروهای ترکمن بتوانند صرفنظر از تمایز و تعدد نظرات و عقاید، در محیطی سالم و تفاهم آمیز مسائل را مورد بحث دوستانه قرار دهند، مجموعه این اقدامات جز تحویل بردن بیشتر نیروها و تداوم این پراکندگیها حاصلی نخواهد داشت.

اما در راه تحقق واقعی این شعار میبایست که اقدامات عملی و بدیگر سخن مکانیزیمهایی را ارائه نمود که بتواند در خود وسیعترین نیروها را گرد آورد. خودی خود طبیعی است که تدارک و در نهایت تشکیل این کنفرانس میبایست با مشارکت و مساعدت همه نیروها ترتیب یابد، من خود شدیداً مخالف آن درک تگ نظراته هستم که تدارک اینگونه نباشد را در انحصار خود دانسته و تلاش می نماید نظریات و اعتقادات خود را بعنوان پیش شرطها و تنها اصل منبای وحدت نیروها به جمع تحمیل نماید. روح و جوهره اصلی این کنفرانس بگمان من این باید باشد که در چارچوبی معین و هدفمند، کلیه عناصر متشکله آن حق طرح و بیان نظرات خود را داشته و مجموعه بحثها باید که در راستای نل به نتایج معین پیشبرده شوند. قدر مسلم آنکه این کنفرانس بیبوجه میدان زور آزمایی و عرصه ای برای متکوب و تحقیر نمودن دیگران نیست و نباید باشد. عنصر دمکراتیسم و اعتماد نه یافتن زبان مشترک و در نهایت نقطه پایان گذاردن بر این پراکندگی میبایست جوهر و روح حاکم بر آنرا عیارت سازد. بقیه در ص مقابل

مطلب اولی را که برای نشریه گنگش ارسال نموده بودم در چارچوب یک مقاله تدارک دیده نشده و صرفاً به مفهوم یک پیش نویسی بر یک طرح ارائه شده بود. با اینکه سه شماره از انتشار نشریه فوق میگذرد ولی مطلبی در خصوص و راستای "آماج اساسی" این نشریه بچشم نمبورد و هنوز مکانیزیمها و اسانیب دستیابی به این شعار ارائه نگردیده است.

طی رخم تجارب منفی گذشته و بسته به پارامترهای متغیر که امیدی به تحقق شعار فوق ندارم، با این وجود جهت پیش پرداخت با این شعار و الزاماً تجارب و دیدگاههای خود را در رابطه با شکل و مضمون این کنفرانس "احصائی" طرح مینمایم تا شاید دستاویزی برای آن نیروهای متعهدی باشد که در صدد پی جویی راه حل های عملی تری برای پاسخ به معضلات تاریخی ملت ترکمن می باشند.

الف- تجارب گنگشته، چراغ راه آینده

ارزیابی از موقعیت نیروهای خارج و بیرونه داخل کشور، امروزه با صراحت تمام نشان میدهد که برای دستیابی و پاسخ مناسب به عالیترین ایده ها و آمانبهای انسانی و بر حق ملت ترکمن، نمیتوان با سلاح کهنه و گذشته و انتشار صرف چند نشریه که از دامنه تأثیرگذاری بسیار نازلی بر جنبش ملت ترکمن برخوردار می باشند وارد عرصه کارزار گردید. از سوی دیگر در موقعیت پراکنده و انفعال بخش عظیم نیروهای ترکمن نمی توان به مصاف این معضلات شتافت. باید که قبل از همه به سلاح کارآمدتری مسلح گردید و میبایست واقعیتها را آنگونه که هستند دید و در جهت ارائه راه حلهایی برآمد که منافع تاریخی ملت ترکمن را در صدر قرار دهد.

امروزه در پس همه این پدیده های منفی و بازدارنده، برخورد مسئولانه می طلبد که صرفاً به بیان و توضیح آن قناعت نکرده، بلکه در پی یافتن آن گریزگاههایی باشیم که به خامنه و حداقل کاهش این معضل یاری و مساعدت نماید. در راه رفع این معضل که ریشه دیرینه ای خود این مقله در تاریخ ملت ترکمن داراست، در طی چند سال گذشته در رابطه با پراکندگی نیروها راه حلها و متد و اسانیب متعددی از سوی جریانها و تشکلهای مختلف بکار گرفته شد که متأسفانه بعنت آغشته بودن به عناصر تنگ نظری، کوتاه نگری و محورگرایی ها از یک سو و ندانم کاریها و سطح نازل دانش نیروهای ترکمن از سوی دیگر، نتوانستند مجموعه این تلاشها آویزگاهی برای نیروهای ملت ترکمن از وضعیت بحرانی باشند.

در بررسی این پدیده و گنگاش از یافتن علل آن که خود مقله دیگر و مفصلی است، به جز تأثیر بقایای ذهنی مناسبات گذشته ترکمنها در میان روشنفکران ترکمن و اجحافات و سیاستهای جانبدارانه سیستم های حکومتی در طول تاریخ که مانع از رشد ابتکارات و اندیشه های بویا و ترقیخواهانه گردید، در جریان انقلاب و پس از آن، تحمیل و رسوخ اندیشه های موسوم به چپ با مختصات و دیدگاههای قانونی و دکماتیستی آن دوران به میان روشنفکران ملت ترکمن، نقش بنیایت مخرب را بخصوص در پراکندگی آنان ایفا نمود. شکل گیری این نوع طرز تفکر در میان نیروهای ترکمن خود پروسه دردناک و نسبتاً طولانی را تا به امروز طی نمود و وجه صده ناکامی و شکل های منتسب به نیروهای ترکمن در ارائه راه حلها برای رفع معضل تفرق موجود در چارچوب آن روند قابل درک است.

شکل گیری این دیدگاهها در نزد بخش قابل توجه نیروهای سیاسی ترکمن همانطور که خود روند معینی را پشت سر گذارند، الزاماً روند گسست از آن نیز میبایست پروسه منطقی و آگاهانه خود را سپری می نمود. بر این اساس در بازنگری علل پراکندگی نیروهای ترکمن میبایست چارچوب فکری حاکم بر آنان را نیز مدنظر داشته و باید افزود که بر پایه همان تفکرات وقتی در گوران بحثهای نیروهای ترکمن حول مسائل اساسی جنبش ملت ترکمن، هیچگونه مکانیزیم دمکراتیکی از سوی حاملین نظرات مختلف در این رابطه ارائه نمیگردد و بالعکس مجموعه این بحثها به تفرق بیشتر و شکل گیری مناسبات خصمانه در میان این نیروها می انجامد، آنرا باید امری اجتناب ناپذیر دانست. در شرایط تسلط آنگونه چارچوب بینشها نسبت به مسائل، اساساً نمیتوانست ارائه طرحها و راه حلها عاری از برخورد تگ نظراته و خودمحوربینانه باشد.

کاملاً طبیعی است که زوایای دید جریانات و افراد مختلف تفاوت‌های گاه‌آگاهی داشته و در استدلال و ارائه مکانیزیمها، ویژه نیروهای خارج از کشور تحلیلهای گوناگون و حتی متناقضی را حامل بوده و هستند. اما اینکه حاملین نقطه نظرات مختلف حق بیان و طرح دیدگاههای خاص خود را دارا هستند شکی نیست، اتفاقاً وجود آنچنان بستری که زمینه‌های تلاقی و برخورد سالم آنان را فراهم آورد نه تنها ضروری، بلکه آن یگانه اهرم قابل اتکا و معقولی است که میتوان با انعکاس واقعی آنان نتایج واقعی را بر اساس نقطه نظرات جمع اخذ نمود.

پیرامون شعار فوق طبعاً سوالات گوناگونی میتواند طرح باشد و این سوالات هم مربوط به شکل برگزاری آن و هم مضمون و مسائل قابل بحث در آن است. بعنوان مثال، این کنفرانس را چه کسانی باید ترتیب دهند، فراخوان آن توسط کدام جریانها و افراد صورت میگیرد، چه مسائلی میبایست در آن مورد بحث قرار گیرند، کنفرانس چه رسالتی را عهده دار میباشد، پیشبرد کدام طرح زمینه‌های تفاهم و همکاری را هموار مینماید، چشم انداز نتیجه کنفرانس را چگونه می بینیم و گامهای بعدی کدامند...؟ در قبال هر یک از سوالات فوق قطعاً نقطه نظرات گوناگون و متضادی طرح بوده و بدون شک در راه تأمین وحدت نیروهای ترکمن و ارائه مکانیزیمها، مبنای ارزیابی و دیدگاهها برای پاسخ به سوالات فوق واحد نخواهد بود.

دنبال بیان مسائل فوق، بگمان من در نهایت برای ارائه و پیشبرد هرگونه طرحی با هر مختصاتی، از پاسخ به دو محور اساسی گریزی نیست، یکی اینکه امروز چه ارزیابی را از وضعیت جنبش در ترکمنصحرا داریم و دیگری سخن چه مضمون وظایفی را برای این جنبش در مرحله کنونی قائل هستیم، دیگر اینکه رسالت نیروهای ترکمن در این بین برای تأثیرگذاری بر آن چیست و چه پیوندی را مصوبات این کنفرانس با جنبش داخل میتواند دارا باشد؟ اساس طرح سوال اول از آن جنبه اهمیت دارد که اساساً نمیتوان مبارزه در داخل و خارج کشور را شکل انترناسی از یکدیگر تفکیک نمود، هرچند هر یک از آن در عرصه مستقل خود را چه به لحاظ مضمون دارا میباشد. این بدان معناست که مجموعه تلاشها و پتانسیل موجود نیروهای خارج از کشور اولاً میبایست در خدمت تأثیرگذاری و پاسخگویی به نیازهای جنبش در مرحله کنونی و مساعدت به نیروهای داخل کشور برای پیشبرد هدایتگرایانه فعالیتهای آنان سنگینی نماید و ثانیاً آن باید بتواند ضمن بهره گیری از حداکثر امکانات خارج از کشور، مضمون مبارزات و خواستههای برحق ملت ترکمن را با مختصات خارج از کشور بازتاب دهد.

از اینرو پیشبرد چنین وظایف خطیری هم نیازمند بکارگیری مجموعه توان و ظرفیت مبارزین ترکمن در خارج از کشور است و هم اینکه ارائه طرح واقع بینانه ای که کلیه این نیروها را بتواند دبور خود گرد آورد، اهمیت شایانرا کسب مینماید. بهمین سبب برگزاری کنفرانسی متشکل از نیروهای صادق و دلسوز ترکمن با علم به مجموعه وظایف سنگینی که پیش رو دارند، الزاماً به مثابه تنها اهرمی میتواند باشد که قادر به انجام و ثمر رساندن آنهاست. بنابراین با در نظر داشت مجموعه مسائل فوق، باید اذعان نمود که ارائه طرحی واقعی و مناسب در عین حال که امر ساده ای نیست، از سوی دیگر آن احساس مسئولیت و دقت درخور توجه ای را طلب میکند. در اساس ارائه چنین طرحی به قضاوت من، وضعیت داخل ترکمنصحرا از جایگاه و اهمیت درجه اولی برخوردار است.

واقعیتهای امروز در منطقه ملی ترکمنصحرا حاکی از آنند که تحولات عریضه ای در عرصه های اقتصادی، سیاسی، مناسبات اجتماعی توده های مردم، روانشناسی توده ها و نحوه زیست آنان بوجود آمده است. رژیم توتوکراتیک جمهوری اسلامی در طی این مدت توانسته است بسیاری از ایده های بیگانه با روح مردم ترکمن را با سرکوبی و حشیانه کوچکترین احساسات ملی و دمکراتیک بدانان تحمیل نماید. پیشبرد چنین سیاستهایی در عین حال که عنصر نیرومند شوینیم را حامل بوده و با هدف سرکوب و مستحیل نمودن مجموعه اعتقادات و در یک کلام هویت ملی یک ملت صورت میپذیرد، ولی آن نتوانسته با این وجود بنیان قانونمندیهای حاکم بر آنرا دگرگون سازد

بقیسه در ص مقابله

این امر که مجموعه نیروهای ترکمن در رابطه با عده ترین و حادثترین مسائل جنبش ملت ترکمن دارای نقطه نظرات و دیدگاههای کاملاً یکسانی نیستند بر کسی پوشیده نیست و نکته قابل توجه در این بین آنکه، پیرامون برخی از این مسائل با توجه به تحولات و دگرگونیها در عرصه تئوریه و پیشها نمی تواند در حال حاضر نقطه نظرات قابل استناد و مدونی وجود داشته باشد. پرداختن جدی و پیگیرانه نسبت به این مسائل تنها در شرایط بکارگیری توان و دانش جمعی نیروها امان داشته و تنها در اینصورت میتوان به نتایج معین و روشنی دست یافت. بنابراین آوردن و طرح اینگونه بحثها و برداشت از این مسئله که میتوان در این کنفرانس از هر دری سخن گفت، بگمان من رهروان راه وحدت را بجای نخواهد رساند.

در این نشست جداً میبایست از طرح اینگونه بحثها پرهیز نموده و مسائلی را در گام اول طرح نمود که وسیعترین توافق پیرامون آن وجود داشته باشد. به اعتقاد من ضمن پرهیز از هرگونه بحثهای پیچیده و تفرقه انگیز، میبایست مسائلی را در این کنفرانس مطرح نمود که حول آن تجمع وسیعی از نیروها گرد آمده و هم اینکه زمینه برای پیشبرد منطقی اینگونه بحثها برای آینده هموار گردد. بنابراین با توجه به این مسئله که در تدارک و تشکیل این کنفرانس آمده و نظرات حداکثری همه نیروهای ترکمن باید اعمال گردد، مضمون آن نیز باید از سوی قسان و در مشارکت با هم تعیین شود. بدیگر سخن این کنفرانس هم می تواند با کارسبت ابزارهایی دمکراتیک و سالم به نزدیکی این نیروها بیانجامد، که در آنصورت میتوان به نتایج و گامهای آتی این اجلاس امیدوار بود و هم اینکه با بیان آوردن شرط و شروطی کاملاً ذهنی و غیر واقعی و اصرار لوجوانه بر پیشبرد آنان، روند این پراکندگیها را تداوم بخشیده و بیش از پیش بر تشتیبا و تفرقه که الزاماً با پارامترهای نوینی همراه خواهد بود دامن زند.

ب - واقعیات امروز و گریزگاهها

واقعیت امروز اینست که زمینه وحدت نیروهای ترکمن بعنوان یک اصل خدشه ناپذیر و ضرورت حتمی، از چند سال پیش باینسو با اینکه روند رو به شتاب و تعالی داشته، ولی غیرممکن آن در شکل بیان خود در مجموع روند متناقضی را تا با امروز طی نموده و مینماید. انعکاس عملی این گرایشات مختلف و نامنسجم بطور عینی در نشریات سابق منتسب به جنبش ترکمنصحرا بازتاب داشته است.

تعدد این نظرات که در میان مبارزین ترکمن که قبل از همه شکست اندیشه های اعتقادی سابق در واقعیت از عوامل شاخص آن بشمار میآید، آهنگ شکل گیری و تعمیق این تعارضات و تناقضات و امیال و گرایشات فکری و سیاسی معین را تسریع نمود. بازبینی عملکردهای گذشته و استناد به تجارب زنده جهان معاصر هرچند تحولات چشمگیری را در عرصه های فکری و سیاسی در میان نیروهای مبارز ترکمن بوجود آورد، ولی مجموعه تحولات رو به گذار در عرصه تئوریه و پیشها وجود میانی قابل استناد و ثابت شده، موجب آن گردید که مسائل در کلیه امور از جمله وحدت نیروها از شکل کلی و عام متعقبا متناقض خود با فراتر نگذارد.

تحولات رو به اعتلاء در عرصه فکری و سیاسی و دستیابی به مبانی دمکراتیک تر در امر وحدت نیروهای ترکمن که تدریجاً تکوین یافت، قبل از آنکه بازتاب عینی گرایشات موجود واقعیتها در میان مبارزین ترکمن باشد، حاکی از رشد عناصر دمکراتیسم و واقع بینی و فرسایش جدی اندیشه های انحرافی گذشته در نزد آنان میباشد. هرچند مسائل مطرحه در امر وحدت نیروهای ترکمن چه در گذشته و به میزانی امروز در شکل کلی خود طرح است و هنوز اجزاء و دیدگاههای ناظر بر آن کاملاً روشن نگردیده، ولی پذیرش این اصل میم و بنیادی که تبادل اندیشه ها و نظرات پیرامون جنبش ملت ترکمن میبایست با اشتراک مساعی مجموعه نیروهای ترکمن صورت پذیرد، گام مقدماتی مهمی است که میتواند از جنبه معنوی و تبلیغی تأثرات بلامتنازعی را بر فعالیت آتی نیروهای ترکمن برجای گذارد.

از کلیات طرح مسئله که بگذریم، اساسیترین مسئله ای که فراروی طراحان شعار فوق قرار دارد اینست که در راه تحقق عملی آن بر کدامین ایده ها میبایست اتکاء نمود، ایده هایی که بتواند با روحی سرشار از صداقت و اعتماد و عاری از هرگونه پیشداوریها و بدبینی ها در امکان پذیرترین شکل به رفع واقعی معضل موجود مساعدت نماید. در تصویر واقعیتها و استنتاج از آن برای ارائه طرحها

نماید که رعایت و در نظر داشت این امر میتواند در مقیاس قابل توجهی مانع از ارائه ایده ها و نظرات بلندپروازانه گردیده و طرح وظایف از ضمانت اجرایی و تحقق معقوبی برخوردار گردند.

در امر بررسی وضعیت منطقه میبایست بیگ نکته مهم باید اشاره نمود و آن اینکه رژیم ج.ا با وجود پیشبرد سیاستهای سرکوبگرانه خویش در منطقه، در مجموع از سیاستهای متناقضی پیروی مینماید. این امر قبل از همه متوجه نا همگونی خود حاکمیت جمهوری اسلامی در اتخاذ سیاستهاست. بحرانی که رژیم را در همه عرصه ها فرا گرفته، آنرا بخصوص در چند سال اخیر برای کاهش تنشهای توده ای و آوار به پذیرش سیاستهایی نموده است که با بنیانها با ایندولوری حاکم بر آنان مایبنت دارد. مجموعه این سیاستهای متناقض حاکمیت در منطقه موجب بوجود آمدن امکانات نسبی برای برخی فعالیتها و دمکراتیک با همان مختصات و در چارچوب موازین اسلامی گردیده است. این امکانات میتواند در صورت کسب سمت و سوی هدفمند و هدایتگرانه به نیروی مادی نیرومندی در آتیه بر علیه سیاستهای سرکوبگرانه رژیم ج.ا بدل شوند.

این وضعیت عمومی جنبش در ترکمنصحراً میتواند میزبان زیادی نیروهای ترکمن را در انجام وظایف خود در خارج از کشور هدایتگر باشد. در این اساس بدنبال گزینی اجمالی به وضعیت جنبش در منطقه، گمان میکنم یکی از وجوه عمده مضمون مبارزه نیروهای ترکمن در خارج از کشور و بهمان ترتیب بنیان طرحها برای ارائه به کنفرانس روشن شده باشد.

من در اساس ارائه طرحهای خود برای این کنفرانس دو اصل را محور قرار میدهم. یکی پیوند ارگانیک مبارزه در داخل و خارج کشور و دیگری وضعیت نیروهای ترکمن در خارج از کشور و مضمون وظایفی که آنها در راستای تحقق استراتژیک ملت ترکمن برعهده دارند.

تا امروز شواهد حاکی از آنند که مجموعه تلاشهای مبارزین ترکمن در خارج از کشور نتوانسته است تأثیر معینی بر جنبش در داخل بگذارد که این امر قبل از همه ریشه در عدم شناخت از موقعیت عینی منطقه و گزینش وظایف کاملاً بیگانه با سطح جنبش در منطقه داشته است. عمده تشریحاتی که در گذشته و چه حال انتشار می یابند بلحاظ مضامین عمدتاً سیاسی خود یا بداخل کشور نمیتوانسته و نمی توانند راه یابند و یا مسائل مطروحه در آنان پاسخگویی وظایف این مرحله از جنبش در ترکمنصحراً نبوده و نیستند. این تشریحات با اینکه مجموعه تلاشها و فعالیتها خود را با هدف تأثیرگذاری بر جنبش در داخل ترکمنصحراً و دیگری سخن در خدمت بیداری ملی ملت ترکمن برای مبارزه علیه رژیم ج.ا قرار داده بودند، معیاد لک بهمان دلایل ذکر شده از میزان تأثیرگذاری بسیار ناچیز و نامحسوس برخوردار بودند. تشریحات منتشره کنونی نیز بلحاظ مضمون وظایفی که فراوری خود قرار داده اند عملاً همان سیاست گذشته را منتهی تحت ضاوعین مختلف پیش میرد.

عددی مسائل سیاسی در تشریحات خارج از کشور در عین حال که در تمایز با مضمون وظایف و توان این مرحله از جنبش در منطقه قرار دارد، از سوی دیگر از جمله پارامترهایی است که همچنان پراگندگی نیروهای ترکمن را تداوم میبخشد. پرداختن بوجوه سیاسی و نظری جنبش ترکمنصحراً در عین داشتن اهمیت استراتژیک برای تجهیز ملت ترکمن به برنامه ای روشن، هدفمند، ولی از سوی دیگر عمده ساختن آن در این مرحله، مبارزین ترکمن را از پرداخت بوظایف لحظه ای و متعاقباً مساعدت به حرکتهای ملی-دمکراتیک در منطقه منزوی میسازد. باید که این تناقض را حل نمود و درصدد ارائه طرحی برآمد که مجموعه وظایف فوق را در خود دربرداشته باشد. بگمان من گام اول در راستای تحقق وظایف مربوطه، انتشار تشریحی ای عمدتاً با مضمون ملی-دمکراتیک است که بتواند در خود مجموعه ای از آثار ملی، فرهنگی، ادبی، تاریخی، فولکلوریک و... ملت ترکمن را بازتاب دهد.

پیشبرد این امر از دو جنبه حائز اهمیت است، یک جنبه آن اینکه میتواند مبنای وحدت همه مبارزین ترکمن خارج از کشور قرار گیرد و جنبه دیگر آنکه بلحاظ وجود مضامین کاملاً ملی و دمکراتیک آن هم امکان ارسال آن داخل وجود دارد و هم میتواند باور نیرومندی برای آن روشنفکران ترکمنی باشد که با پاسداری و ترویج میراث ملی ملت خویش به نبرد با رژیم ج.ا برخاسته اند.

بقیه در ص مقابل

وضعیت فلاکتبار اجتماعی و اقتصادی در منطقه از یکسو و پیشبرد سیاستهای شوونیستی- مذهبی از سوی دیگر که مجموعه آنان متوجه پامال نمودن غرور و افتخارات و هویت ملی ملت ترکمن است، امکان هرگونه حرکت سیاسی را از توده ها سلب نموده و عملاً بخاطر وضعیت دشوار و اختناق حاکم بر منطقه، آن در حالت رکود بسر میبرد. امروز در منطقه بخاطر تسلط همه جانبه رژیم بر همه شئون زندگی مردم ترکمن، حرکتهای سیاسی زمینه های بسیار ضعیفی را آنهم در میان معدود روشنفکران داراست. بهمین جهت روی آوردن بسیاری از روشنفکران ترکمن به مسائل ملی و فرهنگی و ایجاد هسته های عمدتاً خود انگیخته در این رابطه، قبل از همه معلول شرایط عینی امروز منطقه بوده و آن تنها با در نظر داشت مجموعه این پارامترها قابل تبیین است. گسترش گرایشات ملی در میان روشنفکران ترکمن، تنها انعکاسی از تلاش و مبارزات یک ملت برای پاسداری از دستاوردهای ملی خود بشمار میآید. این یک قانونمندست و همواره چنین بوده که هر ملتی آنجا که در تنگنای نابودی و استحاله شدن قرار میگیرد، بهرحال دستاویزهای مناسب را برای رهایی از آن و تداوم بقا، خویش بعنوان یک ملت می یابد.

امروز قرانت قطعه شعری از شعرای کلاسیک ترکمن در مراسم عروسی و دیگر مجالس، تشکیل گروههای ادبی-فرهنگی، انتشار کتب ترکمنی، ایجاد گروههای موسیقی سنتی و... در عین حال که در راستای اجیاء و تعالی دستاوردهای ملی یک ملت مستگیری مینماید، از سوی دیگر دقیقاً متوجه نظام تئوکراتیک رژیم ج.ا بوده و هزاربار از تشریحات خارج از کشوری بی محتوی مثر ترتر میناشند. بدیگر سخن، امروزه بستر اصلی مبارزه علیه ج.ا در منطقه از کانسال حفظ و اشاعه مظاهر دستاوردهای ملی و فرهنگی ملت ترکمن میگذرد. این بدان معناست که امروز در منطقه تلاش برای پاسداری از هویت ملی ملت ترکمن، محوری ترین عرصه مبارزه برای مقابله و طرد سیاستهای شوونیستی- مذهبی رژیم ج.ا میناشد. این مرحله را میبایست بدرستی درک کرده، از اتخاذ و پیشبرد هرگونه سیاستهای ماجراجویانه و ذهنی و شمارگونه پرهیز نمود.

شناخت این مرحله و سطح از مبارزه در ترکمنصحراً که بگمان من اساساً با سالیهای اوان انقلاب تفاوت کیفی را داراست، از اتخاذ سیاستها و ارائه شعارها و طرحهای واقعی تنها الئرناتیوی است که الزاماً مبارزین ترکمن میبایست آنرا مورد استناد قرار داده و آنرا تا حد فراوانی به یک جنبش سیاسی ارتقاء دهند. بر اساس مجموعه پارامترهای فوق است که بهره گیری از کوچکترین روزنه ها برای کمک به خود آگاهی ملی توده ها در شرایط حاضر، خود میتواند به بستر نیرومندی برای مبارزه علیه رژیم ج.ا بدل گردد.

براینکه مسائل مطروحه فوق را تدوین شده بیان کرده باشم باید بگویم که امروز در ترکمنصحراً حرکتهای سیاسی بلحاظ سیاستهای سرکوبگرانه رژیم و فقدان عنصر پیشانگ در تأثیرگذاری بر روحیات تهاجمی توده های ترکمن از زمینه های پیشبرد بسیار ضعیفی برخوردار بوده و کاربرد شعارهای سیاسی در منطقه اساساً تغییر یافته و عرصه مسائل ملی و فرهنگی بلحاظ وجود زمینه های فعالیت و رشد و از سوی دیگر نداشتن مسائل امنیتی و جانی از قابلیت پذیرش و پیشبرد بیشتری برخوردار است. این امر در عین حال که در خود حاوی عنصر سیاستهای ضد رژیم است، از سوی دیگر بگانه بر بستر مناسب برای ایجاد تشکیلاتی دمکراتیک در منطقه است.

اما نبود زمینه های حرکت سیاسی در منطقه تنها یک وجه از بنیادهای استقلال مرا در پرهیز از این امر عسارت میسازد. وجه دیگر استقلال من مربوط به موقعیت و کیفیت و دانش نازل نیروهای ترکمن در مجموع است. بازنگری تشریحی های متعددی که در گذشته از سوی حامین افکار و نظرات مختلف انتشار یافت و همچنین انتشار تشریحی های جدید موسوم به *ای کورن* که واقع کاریکاتوری از تشریحات سابق است و همینطور گنگش، حاکی از تصویر دردناک تانم کاریبا و بی محتوایی و کلیشه برداری و تکرار مکررات بدیبهات گذشته در سیمایی نو میناشند. عباراتی دیگر نیروهای ترکمن هنوز در فاز آغازین دنیای سیاست قرار دارند و میبایست قبل از بازتاب قابل و کلیشه ای ایده های عاریتی در تشریحات خود، واژه ها و مفاهیم سیاسی مستعمل در دنیای سیاست را فراگیرند. در واقع اشاره به این مسئله از آن جنبه حائز اهمیت میباشد که نیروهای ترکمن تعیین و پیشبرد هرگونه سیاستی را بر مبنای ارزیابیهای واقعی و معین از میزان توان و ظرفیت خویش اتخاذ

چیست؟" باشد و مجموعه نیروهای داوطلب و علاقمند ترکمن باید حول دو محور انتشار نشریه ملی- فرهنگی و سیاسی- تئوریک گرد آیند. نیروهای علاقمند میتوانند بسته به توان و علاقمندی خود حول یک یا هر دو محور به فعالیت پرداخته و نقطه نظرات خود را پیرامون مجموعه مسائل مطرح در جنبش ملت ترکمن از مسائل فرهنگی و چگونگی سازماندهی نیروهای خارج از کشور گرفته تا جمع بست تجارب و عامترین بنیادهای نظری در عرصه مسئله ملی طرح نمایند.

البته مجموعه مسائلی که فرمول وار و کلی اشاره نمودم بهیمن سادگی پیش نخواهد رفت و آن قاعدتاً با تشبای جدی مواجه خواهد شد. این امر بخصوص در شرایط تنوع عقاید و نقطه نظرات و تمایز وظایف نیروهای ملی از یک حزب سراسری کاملاً اجتناب ناپذیر است. ولی هر آنگاه که مجموعه این بحثها با هدف نیل به نقطه نظرات مشترک و واحد پیشبرده شده و با شناخت از موقعیت و جایگاه خود بعنوان بخشی از جنبش سراسری ایران، عاری از عناصر مخرب تنگ نظری و خودمحوربینی باشد، آن میتواند راه خود را از میان سنگلاخها و تشیب و فرازها یافته و در راستای پاسخ به نیازهای امروز و فردای ملت ترکمن پیشروی نماید. تداوم موفقیت آمیز این روند منوط بدانست که تا چه حد نیروهای علاقمند و داوطلب ترکمن بر رسالت خود در این مقطع از دوران سخت ملتمان در کشور واقف بوده و تا چه حد در قبال این وظیفه سترگ احساس مسئولیت مینمایند. این گوی و این میدان. برای همه شماها آرزوی موفقیت و سربلندی مینمایم.

الف- ایلیلی

Şeydayı:

Sayran dillerim

Arap, acam her bir zâda goşuldı,
Sânli düzgün bilen sayran dillerim.
Kem-kem özün çekip, yooga daşıldı,
Indi diyn öyünde hayran dillerim.

Hiyç milletiñ diline yokanok,
Dogri diysem, zamâna yakanok,
Kemin yazsam, dolı mânî çikanok,
Güñ bolupdır, şindi sayran dillerim.

Çiystân bilen bir dilegi içerde,
Goyup yazsam, anda açılmaz perde,
Dilim yaralıpdır, gâlmışam derde,
Yene-de gelermiñ her yân dillerim.

Nâler sâniñ aldım düzler doldurıp,
Okuw açıp, her millete bildirip,
Bu gün indi pelek seni öldürüp,
Gara yer astında çüyran dillerim.

Şeydayı diyir, kelim, mantak eyesi,
Indí onı hiyç kim gelmez diyesi,
Arap dili boldı diller güyesi,
Dartışıp dört yâna süyrän dilleri.

در شرایط تشقت و تفرق نیروهای ترکمن تنها انتشار نشریه ای فرهنگی- اجتماعی است که میتواند همه این نیروها را صرفنظر از تنوع عقاید و نقطه نظرات آنان بدور خود گرد آورده و زمینه های مادی را برای کار مشترک پیرامون بنیادی ترین مسائل جنبش ملت ترکمن فراهم نماید.

ارائه هرگونه طرحی با مضمون برنامه ای-سیاسی در شرایط حاضر رو به تحول جهان امروز دیدگاههای موجود در کلیه عرصه ها هنوز فاقد بنیادهای واحد و اثبات شده هستند، نمیتواند تأمین کننده وحدت نیروهای ترکمن در مقطع کنونی باشد. این دگرگونیهای سیاسی در عین حال که مورد اذعان همه نیروهای سیاسی در جهان میباشد، حتی در برخی عرصه های آن بحثهای جدی جاری است. در این وضعیت دگرگونیها نمیتوان با آن تفکرات موافقت نمود که بنیادهای طرح وی برای کنفرانس بر ایده هایی استوار است که هر آن امکان تغییر و حتی نفی آن وجود دارد. اساس وحدت نیروها بر پایه مضامین سیاسی و برنامه ای الزاماً میباشد در طی یک پروسه منطقی شکل گرفته و گام اول و قطعی برای تأمین این منظور فراهم نمودن امکان بهره گیری از مجموعه توان و خرد و دانش مبارزین ترکمن در جارجوب یک تجمع منسجم با موازینی دموکراتیک و حول مسائل ملی- دموکراتیک ملت ترکمن است.

اما انتشار یک نشریه ملی- فرهنگی تنها یک وجه از مضمون مبارزه نیروهای خارج از کشور را صارت میسازد. جنبه دیگر این وظیفه پرداخت به مسائل بنیانی جنبش ملت ترکمن است. پرداخت به این امر مستلزم بکارگیری مجموعه توان و دانش و تجربه نیروهای ترکمن در یک راستای هدفمند است. در تبیین این نقطه نظر باید بگویم که نیروهای ترکمن خارج از کشور جیت هموار نمودن زمینه های تکوین یک برنامه صریح و منطقی با ویژگیهای ترکمنصحرآ، میباشد که مجموعه تجارب دیروزین ترکمنصحرآ و عامترین بنیادهای اندیشه نوین پیرامون مسئله ملی را جهت بهره گیری نسلیای آتی ترکمن مورد بررسی و کارکرد قرار دهند. من آن اندیشه ایرا که وظیفه پرداخت به تدوین برنامه برای جنبش ترکمنصحرآ را در شرایط کنونی در ذهن میپروراند کاملاً غیرمنطقی و ذهنی دانسته و اعتقاد دارم که چنین تفکری درک واقعی از رسالت و جایگاه خویش در خارج از کشور ندارد. بر این معنا تنها مکانیزیمی که میتواند این امر را تحقق بخشد، انتشار نشریه ای سیاسی- تئوریک با مضمون جمعشدی تجارب گذشته ترکمنصحرآ و پرداخت به عامترین بنیادهای مسائل مطرح در جنبش ملت ترکمن با بهره گیری از دستاوردها و تجارب نوین جهانی در این عرصه است. برای پیشبرد وظایف فوق نیازی به تشکیلات و تشکیلات سازی در شکل ساختار حزبی کلمه نیست و آنها باید از سوی افراد داوطلب و توانمند هدایت و پیشبرده شوند. مسئله سازماندهی نیروها بهیمرآه دیگر مسائل نظری و سیاسی پیرامون جنبش ملت ترکمن، میباشد که در پروسه و با اشتراک مساعی نیروهای ترکمن علاقمند از کانسال بحث و فحصد در نشریه سیاسی-تئوریک صورت پذیرد. جهت پیشبرد عملی این امر به برخی عرصه ها که بدون روشنگری آنان امکان ارائه یک برنامه و چشم انداز روشن وجود ندارد بطورکلی و تیتروار اشاره مینمایم:

- ۱- ارائه تصویری عمومی از ساختار اقتصادی-اجتماعی جامعه ایران.
 - ۲- بررسی ساختار اقتصادی-اجتماعی ترکمنصحرآ بطور مشخص.
 - ۳- مطالعه و تحقیق پیرامون سیستم فدراتیو و ارائه تجارب جهان معاصر در این عرصه.
 - ۴- مطالعه مفهوم خودمختاری در جارجوب شعار حق تعیین سرنوشت ملل.
 - ۵- ارائه سیستم پیشنهادی حکومتی در ترکمنصحرآ با در نظر داشت مجموعه مختصات جامعه ترکمنصحرآ.
 - ۶- رابطه زبان فارسی و ترکمنی.
 - ۷- شکل الفبای ترکمنی در مرحله آغازین و تکامل آن.
- برای رفع توهمات اضافه نمایم که در تمایز از نشریه ملی- فرهنگی، نشریه سیاسی- تئوریک صدها یک نشریه خارج از کشوری است. بدنبال اشاره به عامترین مسائلی که در عرصه ملی نیازمند پرداخت جدی و همه جانبه میباشد، جهت ارائه تصویری روشن و صریح از مجموعه آنچه که بیان نمودم باید بگویم که دستورکلی جلسه کنفرانس میباشد وظیفه ما در خارج از کشور

ننباله از ص ۱

تا از این طریق از یکسو ضمن آشنا ساختن دوستان از نظریات یکدیگر با چاپ این نظریات در نشریه و از سوی دیگر، با برپائی جلسات و نشستهای محدود از صاحب نظران و دیگر علاقمندان به این امر، در هر چه بیشتر نزدیکتر ساختن نظریات آنها با یکدیگر و با هر چه محدودتر ساختن تفاوت نظرات و با یافتن نقاط اشتراک آنها با یکدیگر، با پختگی و آمادگی کامل، به استقبال کنفرانس سراسری بشتابیم.

با در نظر داشت هدف فوق، ما تمام کسانی را که قلبشان برای ملت و میهنشان می تپد و در قبال سرنوشت آن احساس تعهد میکنند، جهت تجهیز ملتمان در مبارزه ملی و برحق اش به تشکیلاتی منطقی و رزمنده، برای تدارک این کنفرانس وسیع فرا میخوانیم تا نظرات خویش را با ارسال مقالات خود به نشریه "گنگش" در زمینه های زیر، در این اقدام ملی و میهنی ما را یاری رسانده و سهم خود را در این اقدام بزرگ ایفا نمایند.

* در باره کنفرانس سراسری:

۱- آیا نفس تشکیل کنفرانس سراسری در شرایط فعلی درست است؟

۲- شکل برگزاری و مضمون و انتظار ما از این کنفرانس چیست؟

۳- تشکیلاتی که از دل این کنفرانس بوجود خواهد آمد، شکل و مضمون جبهه و یا حزب واحدی را باید دارا باشد؟

۴- مناسب ترین نام برای این تشکیلات از نظر شما چیست؟

۵- مناسبترین نام برای نشریه این تشکیلات و نحوه انتخاب و حقوق هیئت تحریریه این نشریه از نظر شما چیست؟

* در باره مضامین برنامه و سیاستهای کلی مورد بحث در کنفرانس:

۱- مهمترین پیامد فروپاشی امپراطوری شوروی و تاثیر آن بر رویدادهای جهان و مهمترین تجارب از این فروپاشی بطور اعم برای جنبشهای رهایی بخش و بالخصوص برای مبارزین ترکمن.

۲- مهمترین روندهای اقتصادی و اجتماعی عصر کنونی.

۳- جهت اصلی مسیر اوضاع جهانی در شرایط کنونی جهان و تاثیر آن بر شرایط خاور میانه و ایران.

۴- موضع ما در قبال کشورهای نو استقلال آسیای مرکزی و بالخصوص کشور ترکمنستان و تحلیل ما از آینده این کشورها.

۵- جایگاه و راستای کلی سیاست خارجی ما.

* در باره ایران:

۱- تحلیل ما از شرایط اقتصادی و اجتماعی ایران در کل.

۲- موضع ما در قبال رژیم اسلامی ایران.

۳- سیاست اتحادی ما با دیگر نیروهای اپوزیسیون رژیم

اسلامی و اشکال این اتحاد و همکاری.

۴- برنامه ما برای دوران گذار از رژیم تئوکراتیک اسلامی ایران.

۵- نظر ما در مورد ساختار و مضمون دولت آینده ایران و سهم و نقش نمایندگان ملت‌های تحت ستم ایران در آن.

۶- برنامه پیشنهادی ما برای حل مسئله ملی در ایران.

* در باره ترکمنستان جنوبی:

۱- تحلیل ما از وضعیت اجتماعی و اقتصادی ترکمنستان جنوبی.

۲- مبانی استقلال ملت ترکمن در شکل جمهوری فدراتیو و یا حکومت خود مختار و یا اشکال پیشنهادی دیگر.

۳- رابطه حکومت جمهوری فدراتیو و یا حکومت خود مختار ترکمنستان جنوبی، با حکومت مرکزی ایران.

۴- حقوق سیاسی و اجتماعی تمامی اقشار و طبقات تشکیل دهنده ملت ترکمن و سمت گیری اقتصادی - اجتماعی حکومت ترکمنستان جنوبی.

۵- حقوق اقلیتهای ملی و مذهبی در منطقه حکومت ترکمنستان جنوبی.

۶- و سایر پیشنهادات...

دوستان گرامی! ما تاکنون با مفاهیم و مقولاتی چون، دمکراسی و آزادی و از نحوه حل مسئله ملی در کشورهای مختلف دنیا و با مقولاتی چون عدالت اجتماعی و رفاه عمومی، از لابلای صفحات کتب مختلف و یا نشریات گوناگون آشنا شده و درک عملی و مشاهدات عینی ما از کار برد این مقولات در عمل، بیشتر به تحقیقات و تجربیات شخصی افراد خاصی از روشنفکران ترکمن بوده است که آنها نیز به دلایل مختلف این تجربیات را تاکنون بصورت کامل برشته تحریر در نیاورده و در اختیار جنبش ملت ترکمن قرار نداده اند.

اما مقولات فوق، نه تنها مسئله ما، بلکه مسئله میلیاردها انسانی بوده است که از همان بد و پیدایش جوامع بر کره ارض، متفکرین هر جامعه ای در باره آن اندیشیده و به همراه جوامع خود جهت عملی ساختن این مقولات، تلاشها ورزیده اند. اکنون در مقابل ما گستره ای متنوع از این دستاوردهای بشریت بوجود آمده و این مقولات درجایی نه بصورت کامل و ایده آل و در جایی دیگر حتی بصورت ناقص و مسخ شده بتحقیق پیوسته و روند عملی ساختن کامل آن در اشکال متفاوتی از مبارزه و تلاش انسانها در اقصی نقاط جهان ادامه دارد و خواهد داشت. بنا براین، آموزش و تحقیق آنها از طرف ما بعنوان روشنفکران یک

بقیه در ص ۸

۱۵- ساختار حقوقی و سیاسی سازمان ملل و جایگاه کشورهای معروف به جهان سوم در این مجمع بین المللی
هینت تحریریه

نقدی بر کتاب 'حکایت ...' دنباله از ص ۹

'ملا رضا از هر فرصتی استفاده میکند تا علیه ترکمنهای سنی مذهب اعلان جهاد نماید. ملا رضا بطور احمقانه ای متعصب است و حتی حاضر نیست قسول اروپایی را بپذیرد. چندین بار دستور داده است که آلات موسیقی لوطی ها را بشکنند. در اواخر ۱۸۵۸ زنی را به اتهام قتل شوهرش نزد او آوردند. در واقع وی شوهرش را مسموم کرده بود، کاری که در خور مجازات بشمار می آمد. ولی بنا بر قوانین اسلامی زنی را که آستین باشد نمی قران کشت و ضمناً ملا رضا می بایست قبل از دادن حکم تحقیق مفصلی به عمل می آورد، ولی او چنین کاری نکرده بود و دستور داده بود که گردن زن را مانند گوسفندی ببرند، بعد می-فهد که زن سه ماه حامله است. بدین صورت ملا رضا دو نفر بقتل رسانده بود. چون ممکن بود که این موضوع باعث اشکالات بسیاری شود، او سرودهای آنرا خرابانده بود و به اقوام آن هدایایی داده شود تا زبانشان را ببندند' (سفرنامه شمال. مکنزی، ترجمه م. اتحادیه. نشر گستره تهران ۱۳۵۹)

انسان با خواندن این سطور بی اختیار بیاد حاکمان فعلی ایران می افتد. در روزنامه کیهان چاپ لندن بتاريخ ۲ دسامبر ۱۹۹۳ به نقل از خاطرات حاج سیاح محلاتی می نویسد:

در بازار [اشغابات] گردیدم. مغازه ها پر از متاع و بازار وخیابانها وسیع و پاک و مستقیم و دلگشا، چراغها برای شب نصب شده، در هر گوشه می دیدم که اولاد وطن عزیزم برای ترکمنهای نادان کثافت حوض و زباله حمل میکردند و عملگی و جاروب کنشی می نمودند... اگر سئوال شود که چرا جلای وطن کرده ای معلوم میشود خانواده ای بوده، وضع و معاشی داشته، بعضی را سرباز یا توپچی یا فراش یا داروغه یا آخوند یا سید یا نوکر یا فلان یا بسته بهمان آقا از خانمان آواره کرده است.

دهخدا در اثر رزین خویش 'لغتنامه دهخدا' در ذیل کلمه ترکمن مینویسد:

'ترکمانی نام جنت بشنید، گنت آنجا هم غارت و چپاول هست' خودتان نیز در صص ۵۸ و ۵۹ کتابتان آنچنان اتهاماتی علیه ملت ما روا داشتید که نمایانگر بغض و کین شدیدتان نسبت به ترکمنها میباشد: ترکمن بی رحم و غارتگر، فروتر از ترکان، ترکمان خشن و وحشی و دزد... که پیش از هر چیز شایسته نویسندگان آن می باشد. شما بدون مطالعه و فاقد هرگونه معلومات و آگاهیهای تاریخی در باره ترکمنها آنچنان خطای منجر به جنایتی را مرتکب شدید که جواب اتهامتان با حضور وجدانهای آگاه در یک دادگاه منصفه عدالت تجلی خواهد کرد.

ادامه دارد

ملت و تدوین این دستاوردهای بشریت و انتقال بی کم و کاست آن به یکدیگر و به نسلهای آینده مان، یک ضرورت عینی و عملی است. بویژه برای ما که در آستانه تشکیل کنفرانس سراسری هستیم، کسب این تجربیات عینی میتواند در رنال اندیشی و انعکاس این تجربیات و آموزشها در برنامه مان به مساکمک شایانی بکند.

با توجه به مسئله فوق، ما هینت تحریریه نشریه 'گنگش' از شما دوستان گرامی، بغیر از تقاضای دریافت نظراتتان در مورد مضامین برنامه ای و درباره سیاستهای محوری مان، انتظار داریم که اطلاعات و مشاهدات عینی خویش را از مضامین زیر جهت آشنائی هرچه وسیعتری از مبارزین و روشنفکران ترکمن، به نشریه خود یعنی 'گنگش' ارسال دارند.

۱- بررسیهای تاریخی از نحوه استقرار دموکراسی و آزادی در کشورهای که معروف به کشورهای دمکرات در جهان هستند و عوامل موثر فرهنگی و یا اجتماعی در آن، بدون در نظر داشت سنگتیری اقتصادی و اجتماعی امروزه آنها.

۲- ساختار حکومتی دولتهای معروف به دموکراسی.

۳- تجربه حل مسئله ملی در کشورهای پیشرفته دموکراسی.

۴- ساختار حقوقی کشورهای که از نظام فدراتیو برخوردار هستند.

۵- ترجمه بخشهایی از قانون اساسی مربوط به قوانین و ساختار عمومی کشورهای چون، فرانسه، سوئد، آلمان، سوئیس و کانادا و ...

۶- حیطة اختیارات پارلمان و اهرمهای حقوقی آن برای کنترل دولت.

۷- سیستم انتخاباتی این کشورها.

۸- رابطه ارگانهای محلی و منطقه ای قدرت با دولت مرکزی و حیطة اختیارات آنها.

۹- نحوه استقلال قوه قضائیه کشورهای معروف به دموکراسی از دولت و مکانیسم حفظ این استقلال.

۱۰- رابطه دولت با رسانه های گروهی دولتی، بخصوص مکانیسم استقلال رادیو و تلویزیون دولتی در این کشورها.

۱۱- وضعیت حقوقی احزاب غیر حاکم در این کشورها با دولت و قوانین مربوط به پلورالیسم سیاسی.

۱۲- رابطه احزاب حاکم در مناطقی از کشور با دولت مرکزی و حیطة اختیارات آنها.

۱۳- سیستم آموزش و پرورش در کشورهای رشد یافته دموکراسی.

۱۴- وضعیت حقوقی سند یكاهای کارگری، دهقانی و صنفها و جمعیت های دیگر در این کشورها.

۱. گلسی :

نقدی بر کتاب " حکایت دختران قوچان " نوشته افسانه نجم آبادی (۳)

برگردیم بر سر مسئله آشغابات.

سرزمین ترکمنستان یعنی نواحی شرق دریای خزر برخلاف منطقه قفقاز که بر سر تصاحب آن میان روس و ایران نبردهای خونینی درگرفت، سرزمینی بود که دولتی روس و ایران در راستای سرکوبی ترکمنها صمیمانه با یکدیگر همکاری داشته مانند در لیه قیچی عمل کردند (شایان ذکر است که این همکاری صمیمانه نه تنها در زمان اقتدار و رقابت کمونیسم و کاپیتالیسم قطع نگردید بلکه امروزه نیز با همان حدت و شدت ادامه دارد)

محققینی از این دست هیچ و دلیل و مدرکی نمی توانند ارائه دهند که ایران بر سرزمین ترکمن و آشغابات حاکمیت داشته است. اگر منظور بر وجود روابط فرهنگی باشد در ادبیات فارسی نیز آثار فراوانی از فرهنگ ترکی می توان یافت. یک مثال ساده در همان لغتنامه دهخدا که وی نیز ملت ترکمن را غارتگر معرفی نموده - صدها کلمه و ضرب المثل ترکی یافت میشود.

پس از قتل عام وحشیانه روسها در ۱۲ ژانویه ۱۸۸۱ در ناحیه گوک تپه، قراردادی در تاریخ ۹ دسامبر همانسال بین ایران و روسیه بامضا رسید و سرزمین ترکمن بطور ناجوانمردانه بین دول فوق تقسیم گردید. این قرارداد با عنوان "تقسیم سرزمین متصرفی بین دولت علیه ایران و دولت فخریه روس" در ادبیات ایران نامیده میشود. شما اشاره کردید که اینک (یعنی سال ۱۹۹۵ / سال چاپ کتابتان) عشق آباد به روسیه تعلق دارد. در حالیکه کشور ترکمنستان در ۲۷ اکتبر ۱۹۹۱ رسماً مستقل گشته و پرچم آن در کنار پرچم سایر ملل مستقل در مقر سازمان ملل متحد در اهتراز است.

روحیه ترکمن ستیزی در آثار قریب به اتفاق نویسندگان فارس وجود دارد. باستانی پاریزی در کتاب خود بنام "هشت انبف" جنابیات تیمسار مزین این سگ زنجیری محمد رضا شاه در سرزمین ترکمن را مورد تحسین قرار داده ظلم و ستم وی به ملت ترکمن را "تنگر خشم خدا" می نامد. جناب پاریزی به بزرگترین مقدسات ملی و ادبی نه تنها ترکمنها بلکه فیلسوف گرانقدر مشرق زمین "مختومقلی" توهین بسیار زنده ای روا داشته، وی و پدر عالمش "دولت ماسد آزادی" را راهزن معرفی میکند (هشت انبف، چاپ دوم، ۱۳۶۸. نشر نوین صص ۳۶۵ و ۳۹۵ تهران)

اخیراً کتابی تحت عنوان "فهرست اسناد علاالدوله و حشمت الدوله" توسط سازمان اسناد ملی ایران در تهران منتشر گردید. در این اثر که اسناد و مکاتبات عهد ناصری در آن جمع آوری شده دیدگاههای حکومت مرکزی نسبت ملت ترکمن بوضوح در آن منعکس یافته است. در اینجا گوشه هایی از آنرا نقل میکنم تا امیدوارم درس عبرتی برای محققانی از نوع شما باشد:

سند شماره ۴

فرستده: مستوفی الممالک

گیرنده: حشمت الدوله

تاریخ: ۲۰ صفر ۱۲۸۶ق

"برای سرکوبی ترکمن هر طور مصلحت میدانید عمل کنید. نظر آنست که به ترکمن صدمه وارد آورید"

سند شماره ۸

تاریخ: ربیع الاول ۱۲۸۶ق

"اعتمادی به قول تکه [ترکمن] نیست، شاید آنها را دفع واز سرحدات ایران دور کرد. پیشنهاد شما مبنی بر بستن بند آبی که از سرخس به طرژن {تجن} می رود و

ساختن دو سه قلعه در سر را سرخس و مشهد بهترین فکرهاست..."

سند شماره ۷۰

بتاریخ: رمضان ۱۲۸۶ق

از ناصرالدین شاه به حشمت الدوله امیر جنگ و حاکم خراسان.

موضوع: خرسندی شاه از کیفیت دستگیری خانوار ترکمن بدست دولت مراد خان حاکم درگز.

سند شماره ۱۰۴

از ناصرالدین شاه به حشمت الدوله

تاریخ: صفر ۱۲۸۶

"... بعد از قاری قلعه، قلعه نخور را هم بگیرید و پدرشانرا بسوزانید. پس من نکند کار قاری قلعه را زود تمام کنید. ترکمن همه یکی است طرژن نباشد قاری قلعه باشد"

سند ۱۸۵

از ناصرالدین شاه به حشمت الدوله

تاریخ: رجب ۱۲۸۶

موضوع: اضهار ناخشنودی از اینکه به چه دلیل اللیبیارخان سرحددار بر ترکمن طرژن نمی تازد و دستور برای تاخت و تاز به ترکمن طرژن.

سند ۲۲۰

از مستوفی الممالک به حشمت الدوله

تاریخ: جمادی الاول ۱۲۸۶

موضوع: دستور کوچ دادن ۶۰۰ خانوار ترکمن از خراسان به عراق و نگهداری از اسرای آنها در خراسان مشروط بر آنکه آنها را به ترکمن بفروشند [از ترکمن قدیه خلاصی آنان را نپذیرند]

سند ۲۶۷

از مستوفی الممالک

موضوع: ابلاغ خشنودی شاه از فتح قاری قلعه و اسیر کردن دوهزار خانوار ترکمن و مورد نقد قرار گرفتن مخاطب و سهام الدوله و شجاع الدوله.

سند ۲۷۲

از شاه به حشمت الدوله

موضوع: اشاره به منفعتهای سفر طرژن و تأیید این نکته که هر قدر صدمه به ترکمن طرژن وارد بیاید به صرفه دولت و ملت است.

سند ۳۰۷

از مستوفی الممالک به حشمت الدوله

موضوع: توصیه این نکته که هر ایل و طایفه ای که برای اسکان و آمادی سرخس به آنجا روانه میکنند باید ترکمنانرا دشمن بدانند و در تاخت و تاز بر آنها قشون را باری دهند.

اینجا گوشه هایی از طرز نگرش و عمل حاکمان ایران علیه ملت ما میباشد که عیان گشته و در منصفه دید عام قرار گرفته. حال تو خود بخوان حدیث فراوان زین مجمل.

دپیئومات انگلیسی ج.ف. مکزی در سال ۱۸۷۸ از مناطق ترکمن نشین از آنجمله کومیش تپه در کنار دریای خزر دیدن میکند. وی در این شهر با سرکرده ترکمنها آقاجان ملاقاتی داشته خان ترکمن را به سازش با ایران فرا می خواند. مکزی در استرآباد از یک روحانی مجتهد شیعه بنام "ملارضا" اسم برده، در باره وی چنین گزارش میدهد:

بقیه در ص ۸

Magtinguli çölde gezen nâşiyını,
Köp gördi diyip, sorma onuñ yâşını,
Dâr meylisde dolı berseñ kaşını,
Aşın içe bolmez, kâsi sıyndarar.

نوری درلسی:

ایران تورکمنلری و پارس
شونیزمی نینگ پریملتری

ایراندا حاکمیت باشیندا دوران پارسلاز اوز سیاسی نیت لثرینی اعمال ادمنگ اوغروندا هر گون دین یالی تازه پریملتر ادیارلنر. بیر گون دیندارلیق ایشیکینه گیریب، اوزینی ایچنرده هم داشاردا امیرایمستلرینگ قارشیسیندا کوروشیب دوران، مسلمانلرینگ یکه -تاک دایانجی حرکمنده تانادماغا سینانشیارلار. باشغا بیر گون بولسا آچقدان- آچیق پارس شونیزمی نینگ طاراپینی چالیارلار. داشاری ایشلنر مینسترلیگی هم-ده پره زیدنتیکینگ یانیندا دروندیلنن پارس دینینی قراماق باراسینداقی یوزیته کامیتنت هم یورت ایچینده هم-م یورت داشیندا یاشایان پارسلازینگ انه دینینی اوسدورمک اوغروندا حرکت ادیب گنلیار. اوزلثرینی حاضیرکی رژیمینگ آپاننتلثری (قارشیداشلاری) حرکمنده تانادیب گنلیان دورلی سیاسی پارتیا و جمعیتلار، حاجاندا ایراندا تورکی حاققلارینگ اساسی حاق- حقوق مسئله لثری آرا گتلهده ادیل حاضیرکی حاکمیتینگ پازاسینی ایه له یارلنر. اما بولارینگ اوز بوزلثرینه چکن نقابلاری سیریلیپ، اتیک حاققلار اولارینگ اوینایان پریملثرینه ارتگات دوشنوب گنلیارلنر. شونیمتیک میاساتینی عامالا آشیرماقا اسلام دینی بیر آیزال حرکمنده اولاتیلیپ گنلیار. بو دینی دروشنجه اساسیندا یکه-تاک سیاست ایزارلاتیار، اول-ده هر ادیب-حصیب ادیب پارس شونیزمینی سردورمکدیر.

رژیمینگ بو آلدواج مکیرینه گوز یئیرنن حاققلار، مردان بر بانا اونونگ اوینایان اوینلارینا آدانمایانلاری اوچین، حکومتینگ ترور ماشینی، اتیک حاققلارینگ اونگده باریجیلثرینی یوق

ادیب گنلیار. اساسانام کورننر، بلوچلار، عاراپلار و ترکمئلثر یالی منی مذهبی حاققلارینگ میلی و دینی لیدرلثرینی یوق ادیلدی و یوق ادیماغه سینانشیلیار. مونونگ اینگ سونگنی راقعاسی اشغاباتدا ایلنرکی تورکمئلثرینگ دینی لیدری ولی ماه آخون ارزاشینگ جانینا ادیلن ترور اکتی دیر. بیز بو یئزده تورکمئلستانینگ حارپسلیق کامیته تینی، دورلی اشیکه گیریب، حاققا یئرلی فاکتورلاریندان هم بیدالاییب، اوز شوم نیلثرینی آتا راضانیمزدا عامالا آشیرماقچی بولسان تروریلستلرینگ قارشیسیندا اویا بولمایدیقلارینی نیختایارین.

ایراندا حاکمیت باشیندا اوتورویپ، پارس شونیزمینی یوزندیب گنلیان اسلامی حاکمیت، ادیل بر سیاست بیلن اوغرداش بولان روس شونیمستلاری اورتاق ایش بیلرینگی یئرته یئتریب گنلیارلنر. اولار ال-اله یئرپ، ارکینلیگه قارشان تورکی جمهوریتی حاققلارینگ کوکونه پالتاما اورماغا هر حیل ممکنچیلیکنری بار. بر حیل ممکنچیلیکنری اینگ یوقاری دئرجه لی دولت باشیندا اوتوران آداملاردا گورسه بولیار. ایران هم اورسیدینگ، ارمنستان بیلن یونانستانا سونگ تیلی مدردن یاراغلار بزمئگی، ارمنیستانا قویئرلیان گاز و باشغا یارداملار، دینگه تورکی دیلی حاققلارینگ قارشیسینا آلیپ باریلیان انهنج میاساتینگ بیر گورنوشیدیر.

ایراندا آلیپ باریلیان پارس شونیزمینی و آغیر بئنی آراسالایش میاساتی نتیجه سینده تورکم بالالاری دینگه مکتبدره دل-ده ایمنم کوچه ده هم بیری-بیرلثری بیلن پارسجا گورلنسیپ، پارسلاز ماخصوص بولان چاغیا اوینلارینی بیر یاد دینده اوینایارلار. بو زات دوغردانام نفسینگی آغیرتیار. شئیدیپ کیدینرسه یئته بیر ناچه یلطان یا-دا یئته بیر نسیلدن تورکم دینن حاققدان دینگه بیر آد قالمای آخال. اسلامی رژیمینگ آلیپ باریان بو یاوز میاساتی ایراندا یاشایان اتیک حاققلاری بیز- بیزینه درشان ادمنکنن باشغا زات

داندیر. اولار بیز طاراپدان یوردینگ بیته ویلیگی اوغروندا جانلاریندان هم گنچماگه آنت ایچیارلنر، آیری طاراپدان یوردینگ اساسی المنتلثری یاغی میلی حاققلارینگ دیلثرینی، انسان حاققلارینی، داب-دستورلارینی گورکدنکلیک بیلن انکار ادیب اولاری آیق آستیندا دپه لاپ گنلیارلنر.

ایراندا پارسلاز یوردینگ مرکزینده یاشایاندیقلاری سیبلی، تاریخ بوی دشاری یورت باسیبالجیلرینگ ظلم- ستمینه اوچرامان گنلیارلنر. مونونگ تئرسینه آراچاکلنرده یئرلشن حاققلار، داشاری یورتنی باسیبالجیلار بیلن دیش- دیرناق بولوق، ایران دینن یوردی قوراب گنلیدنر. دمیرقازیقدا تورکمئلثر هم آذری لاز، روس باسیبالجیلار بیلن کورشن بولسالار، گورنورتایقدا قاشغایی تورکمئلثر انگلیس باسیبالجیلرینگ اونگوده مردانا دورب گنلیدنر. ایرانینگ سونگنی پادشاسی مأمدرضا شاه تورکمئلثری، سرحدی قورایان باتیز حاقق دیپ صیباتلاندیریدی. اورش میدانلاریندان آماندا یاشان پارسلاز بئله یاغدا ایدان بیدالاییب، دینگه اوزلثری نینگ اوسوشی بولونداحایر لاییب، باشغا حاققلارا آغیر ستم ادیب گنلیدنر. اهلی کارخانالار هم- ده آبادانچیلیق ایشلنر دینگه پارس اوتروملی رگینولاردا عامالا آشریلدی. دینگه پارس دینینده یازیلان ادیباتا، تئاترا، سینما، هنراره و صنوغاتینگ باشغا گورنوشلثرینه یول بئریلیپ، تورکم دینینده چاپ بولیان کابیر کلامیک شاهیرلارینگ اثرلثرینه هم چیداپ بیلمان ساواک طاراپیندان اولاری چاپ ادیان آداملار قیسش گورکنزلیپیدی. اوقور کتابلاریندا تورکمئلثرینگ گنچمیشی هم شو گونی بارادا کلام آغیز صحبت ادیلمه یار، ادیبایان راقیندا هم اولار بوس-بوتین قایللاشدیریلیار.

شئله یاغدا ایدان ایراندا پارس شونیزمینی آدی بیلن گون ساین اوسوب باریان آردارهانینگ شاخینا پالتا اورماق اهلی اتیک حاققلارینگ اورتاق آرزوی بولوب دوریار.

رویدادهای مهم تاریخ ملت ترکمن در ماههای ژوئن و جولای (ژوئیه)

- ۲۲ جولای ۱۹۱۱- ورود محمدعیشاه از روسیه به خواجه نفس. تیرباران عده ای از انقلابیون ترکمن مخالف استداد بدستور محمدعیشاه در خواجه نفس.
- ۹ ژوئن ۱۹۱۲- ترک نویسنده بنام ترکمن آمان کنگیل
- جولای ۱۹۱۹- نشر روزنامه صدای قترا در ترکمنستان
- ۲۹ جولای ۱۹۲۰- انتشار روزنامه ترکمنستان در اشغابات.
- جولای ۱۹۲۴- ورود ۸۰۰ نفر نظامی با تجهیزات کامل به رهبری مهدیخان سرتیب از راه گولگان به گندقاپوس، جبهه سرخبری جنبش جمهوریخواهی.
- ۱۹ جولای ۱۹۲۵- مذاکره رجب آخون [از علمای صاحب نفوذ کومیش دغه] با حکومت مرکزی جبهه جنبشگرایی از کنترا بیشتر ترکمنیا.
- ۳۱ جولای ۱۹۲۵- احداث ۷۵ نفر از انقلابیون ترکمن در تهران.
- ۱۰ جولای ۱۹۲۶- مأمور آخون گرگانی بعنوان نماینده ترکمنیا به وکالت محض انتخاب گردید.
- جولای ۱۹۲۶- ورود مبارز برجسته ترکمن جنید خان به ترکمنصحرا.
- ژوئن ۱۹۲۸- آغاز انتشار ژورنال "تیزین یول" (راه سرخ) ارگان ادبی نویسندگان ترکمن، در دوران گذار از الفبای عربی به لاتین. این ژورنال با التیار لاتین تا دسامبر ۱۹۲۸ منتشر میشد.
- ۱۸ ژوئن ۱۹۳۹- اعلامه روز تربیت بدنی در جمهوری ترکمنستان.
- ۲۱ جولای ۱۹۴۲- مجرد جنگجویان ترکمن به ساختمان گمرک تیکینجیک در حرمة بندر ترکمن. این اداره مرده ترکمن با ایجاد مزاحمتبای غیرقابل تصور ستوه آورده بود.
- ۲۱ جولای ۱۹۴۳- زلزله شدید در منطقه کرگان، گند و حرمه. ویرانی بیش از یک سوم روستاها.
- ژوئن ۱۹۴۳- شهادت رسیدن اندیشمند و محقق برجسته احمد کورگانی در جبهه های نبرد علیه فاشیسم هیتلری
- ۱۲ ژوئن ۱۹۴۶- سخنرانی پرمیجان و بیجان آخون رافی، رحمت نژاد، نجاری و رحمان رحمانی در کنفرانس حزب سواد کومیش دغه در راستای استقرار دموکراسی در ایران.
- * انتشار روزنامه "ترکمن سسی" ارگان روشنفکران ترکمن.
- ۱۳ ژوئن ۱۹۴۶- نصب اسماعیل کومیش دغه جبهه تماشای تئاتر "ظفر" در کنفرانس حزب سواد کومیش دغه در راستای رسیدن آب انبای (امانخان).
- ۱ ژوئن ۱۹۵۱- افتتاح آکادمی علوم ترکمنستان.
- ۲۹ ژوئن ۱۹۵۳- صدور بختنامه محرمانه دولت مبنی بر انجام اقداماتی جهت جنبشگرایی ترکمنیا به گوش دادن به رادیو اشغابات و پیشنهاد تأسیس رادیوهای محلی در شهرهای کرگان و مشهد.
- جولای ۱۹۵۸- فوت نورمحمد قارا اینجیک از فعالین حزب توده در اثر بیماری ناشی از توقیف طولانی در زندان. * افتتاح تویزیرین دولتی ترکمنستان در اشغابات.
- ۱۴ جولای ۱۹۵۹- تاحیه قتل عام ترکمنیای کرکوک عراق توسط رژیم عراق.
- ۲۷ جولای ۱۹۷۴- فوت دراماتور، نویسنده، شاعر و بنیانگذار ادبیات رئالیستی ترکمن، بردی کریابا.
- * نمایش موفقیت آمیز نمایشنامه های تئاتر "سنت" و "قارا چوبون" به نویسندگی و کارگردانی آی محمدی.
- ۱۶ جولای ۱۹۷۹- برگزاری نخستین جشن گنده در روستای یولما سالیان ترکمنصحرا.
- ۴ ژوئن ۱۹۸۰- برگزاری ۱۱-مین کنفرانس شرراهای روستایی در آق دگیش بمناسبت ۱۰۰-مین روز شهادت فعالین شورا قاتا بزومینه. آمانوردی سرشاد و توماجی پور.
- جولای ۱۹۸۰- اعدام مبارزین ترکمن عبدالله قزل، مردگلدی بیدار و آی محمد بیدار توسط رژیم ج. اسلامی.
- ۱۹ جولای ۱۹۸۰- اعلامه توقیف نشریه "خبرنامه ترکمنصحرا" توسط دادستانی انقلاب اسلامی تهران.
- جولای ۱۹۸۰- شهادت رسیدن انقلابیون مبارز گورکن بهلکه و انین کولگانی توسط رژیم جمهوری اسلامی.
- ۵ ژوئن ۱۹۹۲- فوت خواننده بنام ترکمن حرحا شارقی در سن ۷۲ سالگی در کومیش دغه.
- ۲۱ ژوئن ۱۹۹۲- انتخاب سایار میرات نیازوف بعنوان نخستین رئیس جمهور جمهوری مستقل ترکمنستان.

حـاـبـاـر لـار

آشغابات- تورکمنستانینگ رسمی حابار آگنتی/آژانسی تورکمن یرس-ینگ بیلدیرمئگینه گوراً تورکمنستانینگ دونت رادیو-تله کامپانیاسی داشاری یورتلر اوچین انگلیس دیننده تازه گنپلشیکلری افیره بئریپ باشلایدیر. قیسغا ترقوندا ۵۰۱۵ کیلوهرتز دن یورپادا اشدیلیان بو گنپلشیکلر ۱۰ مینوتلاپ آنا، شنبه یکشنبه و دوشنبه گرنلری افیره گیدیار.

تازه نشرلر:

* یاشونی آغامیز دکتر محمت قلیجینگ تورکمن فولکلورو/ دین کتابی حالق کوپچولیکینه حودورلنتیب، این اقبشیدنا مناسیب بولدی. قلیچ آقانیگ بو کتابی تورکمن حالقی نینگ عاصیرلار بویونده دوران میلی داپ-دستورلارینی یننه بیر گنرک کتاب صاحیبیلاریندا جانلاندیریار. کتاب اساسنام داشاری یورتلرده یاشایان تورکمنلرینگ اوز آت-بابا داپ-دستورلارینی اورنماکه قیمماتی حازینا بولوپ حیدمات اتجندیکلی بکر حیسوزدیر. بیز یاشولی یازجیمیز جان ساغیق، قالامی نینگ ییتی بولماغینی کرملی درگاهدان ایسنه یاریس.

* آنگیادا یاشایان گورنوکلی عالم ایلدشیمیز دکتر یوسف آزموئنک قایراتی بیلن اساسلان ماغیمغولی نینگ دستلاری * آدینداقی مدنی جمعیت اوز نینگ ایلکینجی ژورنالینی انگلیس دیننده چاپ اتدی. یوقاری حیل بیلن چاپ بولان بو ایشده اوقجیلار شاهیرینگ عمری و دورئدیجینگی بارسیندا شو ایکی عاصیرینگ درامیندا دینن علمی ایشلرینگ آغلاباسی بیلن تانیس بونوب بیلیارلر.

* نورویچ ده یاشایان ایلدشیمیز آنفاقولی شاهیرینگ یانگی قولاب، بزرگوت Bürgüt * آدیندا قوشغولار بیغیندیی اوقجیلارا حودورلنتیدیر. ۱۵۸ صاحیبیدان عبارات بولان بیغیندی-دا حالق ارته کیلردن مثال آلیپ دورموشومیزینگ آچی هم یاندیرجی حاققاتلاری گوز اوگونه سزینیار. بو ایلدشیمیزینگ قالامی نینگ بارها اوتکرور بولماغینی دیله یاریس.

GEÑEŞ, INTERNET-de: <http://www.informatik.umu.se/~svpv9628/gengesh.html>

خوانندگان گرامی!
با کمکهای مانی و مغزی خویش ما را در تداوم کارمان
حسابت نمایید. نشریه خونتانرا به دوستان و آشنایان
معرفی نمایید.

Post adresimiz:
TÜRKMEN GEÑEŞI
BOX: 47064
402 58 GOTHENBURG SWEDEN

مقالات مندرج در "گنگش" صرفاً بیان نقطه نظرات
نویسندگان آن بوده و چاپ آن در نشریه بمعنای تأیید
دیدگاهها مطروحه در آن نمی باشد.

خوانندگان عزیز! در صورت امکان مقالات ارسالی تان
تایپ شده و حداکثر ۲ صفحه A4 باشد.

Türkmençe makalaları tayıp edip, ya-da düşnükli
hatda yazıp gönderiň.

TÜRKMEN KF- GEÑEŞI POSTGIROT NR: 4549720-3

جهت ارسال کمک مالی